Valiokunnan lausunto HaVL 23/2020 vp– U 52/2020 vp

Hallintovaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä komission ehdotuksesta tietojenvaihtoa, avunantoa ja koulutusta koskevan toimintaohjelman perustamisesta euron suojaamiseksi rahanväärennykseltä kaudeksi 2021-2027 (Perikles IV -ohjelma) sekä komission ehdotuksesta neuvoston asetukseksi ohjelman soveltamisen ulottamisesta muihin kuin osallistuviin jäsenvaltioihin (Perikles IV-ohjelma)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä komission ehdotuksesta tietojenvaihtoa, avunantoa ja koulutusta koskevan toimintaohjelman perustamisesta euron suojaamiseksi rahanväärennykseltä kaudeksi 2021-2027 (Perikles IV -ohjelma) sekä komission ehdotuksesta neuvoston asetukseksi ohjelman soveltamisen ulottamisesta muihin kuin osallistuviin jäsenvaltioihin (Perikles IV-ohjelma) (U 52/2020 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut (etäkuuleminen):
- neuvotteleva virkamies Toni Tiala, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Jouko Huhtamäki, sisäministeriö

Viitetiedot

Asiasta on aiemmin annettu valtioneuvoston selvitys E 64/2018 vp.

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Komissio on antanut 31.5.2018 ehdotukset Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tietojenvaihtoa, avunantoa ja koulutusta koskevan toimintaohjelman perustamisesta euron suojaamiseksi rahanväärennykseltä kaudeksi 2021—2027 (Perikles IV -ohjelma) sekä mainitun ohjelman ulottamisesta muihin kuin osallistuviin jäsenvaltioihin (COM (2018) 369 ja COM (2018) 371).

Valmis
5.0

Komission ehdotus koskee nykyisen Perikles 2020 -ohjelman jatkamista vuoden 2020 jälkeen. Pääasialliset muutokset koskevat erityisesti ohjelman arvioinnissa käytettäviä indikaattoreita. Lisäksi komissiolle annettaisiin delegoitua toimivaltaa seuranta- ja arviointikehykseen liittyen. Ehdotus sisältää myös muun muassa tiedottamiseen liittyviä säännöksiä.

Ehdotukset ovat osa komission uuden rahoituskehyskauden 2021—2027 säädösten kokonaisuutta ja niiden käsittely neuvostossa ja Euroopan parlamentissa on käynnistynyt kesällä 2018.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto tukee komission tavoitteita euron suojaamiseksi rahanväärennykseltä ja pyrkimystä kehittää säännöllistä yhteistyötä tietojenvaihdon, avunannon ja koulutuksen kautta jäsenvaltioiden ja unionin tason toimivaltaisten viranomaisten välille.

Valtioneuvosto hyväksyy tätä tarkoitusta varten perustetun Perikles-ohjelman jatkamisen vuosille 2021—2027. Lisäksi valtioneuvosto hyväksyy ohjelman ulottamisen koskemaan myös euroalueen ulkopuolisia jäsenvaltioita yhdenmukaisten toimenpiteiden varmistamiseksi koko unionin alueella. Myös rahoitustuen käyttö kolmansissa maissa on perusteltua ottaen huomioon nykyisestä ohjelmasta saadut myönteiset tulokset.

Valtioneuvosto hyväksyy Perikles IV -ohjelman rahoituksen EU:n talousarviosta Eurooppa-neuvoston heinäkuussa 2020 antamien monivuotista rahoituskehystä 2021—2027 koskevien päätelmien mukaisesti.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Perikles-ohjelma on alun perin perustettu jo vuonna 2001 (neuvoston päätös 2001/923/EY). Ohjelman yleisenä tavoitteena on ehkäistä ja torjua rahanväärennystä ja siihen liittyviä petoksia. Erityisesti ohjelmalla pyritään suojaamaan euroseteleitä ja -kolikoita rahanväärennykseltä ja siihen liittyviltä petoksilta tukemalla ja täydentämällä jäsenvaltioiden toimenpiteitä sekä auttamalla jäsenvaltioiden ja unionin tason toimivaltaisia viranomaisia kehittämään läheistä ja säännöllistä yhteistyötä keskenään ja komission kanssa. Yhteistyöhön otetaan tarvittaessa mukaan myös kolmansia maita ja kansainvälisiä järjestöjä.

Nykyisestä Perikles 2020 -ohjelmasta tehty väliarviointi on ollut myönteinen, ja komissio ehdottaakin nykyisen ohjelman jatkamista vuoden 2020 jälkeen. Perikles IV -toimintaohjelman perustamista koskevan ehdotuksen rinnalla komissio on edellisten ohjelmakausien tapaan laatinut rinnakkaisen ehdotuksen ohjelman soveltamisen ulottamisesta muihin kuin euroalueen jäsenmaihin. Komissio katsoo, että saman tasoisen suojan varmistamiseksi koko unionin alueella olisi tärkeää, että myös ne jäsenmaat, jotka eivät ole ottaneet euroa käyttöön, osallistuisivat aktiivisesti tiedonvaihtoon, henkilövaihtoon, avunantoon ja koulutukseen ohjelman puitteissa.

Komission esittämät pääasialliset muutokset verrattuna nykyiseen ohjelmaan liittyvät erityisesti ohjelman arvioinnissa käytettäviin yksinkertaistettuihin indikaattoreihin. Lisäksi komissiolle an-

nettaisiin delegoitua toimivaltaa ohjelman seuranta- ja arviointikehykseen ja indikaattoreihin liittyen. Ehdotus sisältää myös muun muassa tiedottamiseen liittyviä säännöksiä.

Perikles-ohjelma on komission suoran hallinnoinnin alainen ohjelma, johon ei sisälly kansallista rahoitusosuutta, mutta jäsenvaltioiden viranomaiset ja muut kumppanit voivat osallistua hankkeisiin omien toimintamenojensa puitteissa. Muita kumppaneita voivat olla esimerkiksi kansalliset keskuspankit ja Euroopan keskuspankki, Europol, Eurojust ja Interpol tai muut rahanväärennyksen ehkäisyyn, paljastamiseen ja torjuntaan erikoistuneet yksiköt.

Hallintovaliokunta pitää kannatettavana, että Perikles-ohjelman toimeenpanoa jatketaan myös tulevalla kaudella. Perikles on vuosien aikana havaittu hyödylliseksi ohjelmaksi, jonka avulla euron väärentämisen torjuntaan liittyvä yhteistyö EU:n jäsenvaltioiden välillä on tehostunut ja tiivistynyt. Komission ohjelmaan ehdottamat muutokset tarkentavat rahoituksen käytön seurantaa ja lisäävät rahoituksen avoimuutta ja näkyvyyttä. Valiokunta pitää myös johdonmukaisena, että Perikles-ohjelma ulotetaan niihinkin jäsenvaltioihin, jotka eivät ole ottaneet euroa käyttöön. Euron väärentämistä koskevia torjuntatoimia on tarpeen suunnitella ja toteuttaa yhteneväisellä tavalla riippumatta siitä, onko jäsenvaltio ottanut euron käyttöön vai ei. Kirjelmän mukaan komission ehdotuksilla ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Hallintovaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 26.11.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Riikka Purra ps
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Jussi Halla-aho ps
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Hanna Holopainen vihr
jäsen Hanna Huttunen kesk
jäsen Anna-Kaisa Ikonen kok
jäsen Mikko Kärnä kesk
jäsen Mats Löfström r
jäsen Mauri Peltokangas ps
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Matti Semi vas
jäsen Heidi Viljanen sd
jäsen Ben Zyskowicz kok

Valiokunnan lausunto HaVL 23/2020 vp

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne